

ChristenUnie *Magazine*

BEDANKT

VOOR JE STEM

Interview **Mirjam Bikker,**
Pieter Grinwis en **Don Ceder**

**'Wij weten wie
echte hoop geeft'**

Verkiezingen
in beeld

Maak kennis met

Anja Haga

4

Bedankt Stieneke en Nico!	8
Column Joël Voordewind	13
Groenlezing	14
Vrijwilligers in beeld	16
Terugblik met Peter van Dalen	18
Interview Jerke Setz	24
Reportage op de Wallen	26
Wat kun je nog meer doen?	31

Colofon

Redactie
Carola van der Kriek, Ella Melgers-van Pijkeren, Jacqueline Vandermeer-van Hoven, Alma Broekmaat-Hagens, Janno Kamphorst (eindredacteur)

Met dank aan:
Theanne Boer | www.theanneboer.nl
Anne-Paul Roukema | www.inhisimage.nl
Nienke van Denderen | www.nienkevandenderenfotografie.nl
Lisette van Dalen | [linkedin.com/in/lisette-van-dalen](https://www.linkedin.com/in/lisette-van-dalen)
Karin Prins | www.karinprins.nl
Gerbert en Erika Floor | www.inbeeldmetfloor.nl

Vormgeving
idd.nu

Drukwerk en verzending
De Drukwerkkanjer

Giften
De ChristenUnie steunen met uw gift? IBAN: NL55 RABO 0372 9300 18 t.n.v. ChristenUnie te Amersfoort
Zowel uw contributie als uw gift aan de ChristenUnie is aftrekbaar als gift bij uw aangifte Inkomstenbelasting.

10
VERKIEZINGEN
IN BEELD

20 VOORUITBLIK
MET ANJA HAGA

Contact
Postbus 439, 3800 AK Amersfoort
Tel. 033 4226969
info@christenunie.nl
IBAN: NL55 RABO 0372 9300 18
www.christenunie.nl/contact
Bezoekadres:
Piet Mondriaanlaan 48,
3812 GV Amersfoort

CBB
ChristenUnie magazine verschijnt in braille en audio bij het CBB
Tel. 0341 565 499

Advertenties
Theo Wijbenga – 0613862881 – advies@theowijbenga.nl
Het volgende ChristenUnie magazine verschijnt in april 2024.
De advertenties in dit magazine vertegenwoordigen niet automatisch de politieke standpunten van de ChristenUnie, maar worden geplaatst om het maken van het magazine te kunnen bekostigen.

Lidmaatschap
Het lidmaatschap valt samen met het kalenderjaar. Opzeggen kan alleen schriftelijk voor 1 december bij de ledenadministratie: ledenadministratie@christenunie.nl. Alle mutaties worden door de ledenadministratie per e-mail of per post aan u bevestigd.

Contributie-inning
Per jaar: wij schrijven rond 28 januari de contributie af.
Per kwartaal: wij schrijven rond 28 jan/apr/juli/okt af.
Per maand: wij schrijven elke maand rond de 28e af.

Persoonsgegevens en privacy
De ChristenUnie gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens. Meer informatie hierover in onze privacyverklaring op www.christenunie.nl/privacyverklaring. Vragen of bezwaar? Mail of bel met het Partijbureau.

Beste ChristenUnie-leden,

‘God zegene je.’ Aan deze woorden moest ik denken tijdens een werkbezoek op de Amsterdamse Wallen. Op een plek met zoveel uitbuiting, verdriet en criminaliteit, waar zoveel mensen hunkeren naar een ander bestaan. Maar midden in die misère staan medewerkers van het Leger des Heils, van het Scharlaken Koord, Fair Administration en Bright Fame elke dag klaar. Om licht te brengen, om oog te hebben voor iedereen die aanklopt. Zij staan daarmee in een lange traditie van mensen die niet opgeven, die getuigen van de hoop die in hen is. Hoopverleners zijn het. Zoals ooit majoor Bosshardt jarenlang op deze plek elke dag de gewoonte had om een kaart te sturen met daarop de tekst: ‘God zegene je’.

Ik schrijf jullie in een woelige tijd. De verkiezingsuitslag voelen we allemaal. Het christelijk geluid in de Kamer zal minder zetels kennen en wat hadden we dat anders gehoopt. Als fractie nemen we dit jaar afscheid van Stieneke van der Graaf en Nico Drost. Dat doen we met zoveel waardering voor alles wat ze in hun Haagse tijd hebben neergezet. In dit magazine is daarover te lezen. Wat zijn we dankbaar voor deze collega's!

“Hij is erbij”

In deze tijd maakt ook een nieuwe fractie zich op om juist nu voluit het ChristenUnie-geluid te laten horen. Want in een gepolariseerd land willen we opnieuw dragers van hoop zijn. Van politiek die niet alles verwacht van de overheid, maar juist van de samenleving. Die mensen in staat stelt om het goede te doen, om tot zegen te zijn. Voluit vanuit de samenleving denkend en werkend. In de wetenschap dat we in een lange rij staan. Van gelovige mensen die allemaal op hun plek tot zegen proberen te zijn. Die heel goed weten dat het niet van hen afhangt. Maar omdat ze geloven in een God die kwam als klein kindje. Immanuel. ‘Ik ben er bij’. Dat bindt ons als mensen van de ChristenUnie samen. Omdat Hij er bij is, is er hoop. Waar je ook woont of werkt!

En daarom wens ik jou van harte een goede kersttijd toe. En voor het nieuwe jaar: God zegene je.

Mirjam Bikker

“Juist nu is christelijke politiek zó belangrijk!”

Het was een turbulent jaar voor Mirjam Bikker en haar team. Sinds de val van het kabinet zaten de agenda's overvol. En na een intensieve campagne volgde ook nog een zorgwekkende verkiezingsuitslag. Tijd voor een terugblik en een vooruitkijk met de drie Tweede Kamerleden: “Het politieke vuur is nul komma nul veranderd.”

Tekst: Theanne Boer • Beeld: Nienke van Denderen

“Het gaat niet om links of rechts, maar om vrede zoeken, recht doen, hoop bieden”

Ze spreken elkaar voor het eerst weer wat uitgebreider sinds de verkiezingsuitslag. Ondanks het verlies van twee zetels en de monsterzege voor de PVV zitten Mirjam Bikker, Don Ceder en Pieter Grinwis er ontspannen bij. Hoe dan?

“Het doet natuurlijk wel zeer,” reageert Mirjam, “we moesten afscheid nemen van Stieneke en Nico en we hadden Alwin en Joëlle er heel graag bij gehad. Maar het heilige vuur is er nog steeds. Na twee kabinetsrondes en het tijdperk Rutte is er bij veel mensen ook frustratie over wat niet goed is gegaan. Ondanks dat wij een eigen geluid hebben, zaten we wel in dat regeringsbootje. Toch blijven wij een partij die zich telkens opnieuw geroepen weet om hoop te brengen. We zijn geliefd door onze Schepper en mogen omzien naar andere mensen en de schepping. Dat doen we ook met minder zetels, want dat is waar de ChristenUnie voor staat.

Wij zeiden net nog tegen elkaar: in hoeveel landen kan dit eigenlijk? Politiek op deze

manier? Dat is toch prachtig? Juist in deze tijd gaan we ons geluid weer verder vormgeven.”

FOCUS

De campagne was intensief maar ook enorm leerzaam en bemoedigend, vinden ze alle drie. Don Ceder herinnert zich een gesprek met een Amsterdamse ondernemer: “Ik was al vaker bij haar geweest, ook al in 2015, bij de Provinciale Statenverkiezingen. Ze zei: ‘Hoe mooi en fijn is het om te weten dat er bevlogen mensen zijn. Die echt het goede willen zoeken voor de ander. Vanuit de politiek, maar ook gewoon hier, in de Bijlmer.’ Ze waardeerde het dat we niet alleen in Den Haag bezig zijn, van boven naar beneden, maar ook in de gemeenschap, de wijken, de kerken en de vrijwilligersorganisaties. Dat we daar ook de verbinding zoeken. Dat vond ik mooi en het gaf me weer energie en focus: het gaat om lokaal bezig zijn, om allemaal op verschillende manieren, met of zonder politieke pet, de lokale gemeenschap proberen te dienen.”

“Het politieke vuur is nul komma nul veranderd,” vindt Pieter Grinwis. “Ik heb dan niet zeven jaar in Egypte gewoond, maar ben wel zeven jaar raadslid geweest in de oppositie, als eenpitter. En Mirjam en Don weten ook wat het is om oppositie te voeren. Wat mij betreft verandert er niet zoveel, ik krijg vooral meer tijd om het land in te gaan om samen met mensen die het grondvlak van onze partij vormen aan de slag te gaan. Dat vond ik het mooiste in de campagne: de gesprekken. Zoals met een vader en een zoon in Flevoland die hun akkerbouwbedrijf hadden omgeschakeld van gangbaar naar biologisch. Ik vond het zulke geweldige ondernemers. Hoe ze bezig waren met elkaar en op een positieve manier in de samenleving staan. Zelf dingen ter hand namen, niet wijzend naar de politiek van ‘zij moeten het doen’, maar zelf aan de slag. Heel inspirerend.”

HEILIG VUUR

“Tijdens de campagne ben ik zoveel mensen tegengekomen die zich inzetten voor een

ander en voor de schepping”, gaat Mirjam verder. “Dat heilig vuur kom ik overal tegen. In Barneveld sprak ik een man die elke zondag met twee taartjes naar zijn schoonmoeder gaat. Haar buurvrouw regelt elke dag de krant. Mensen zorgen voor elkaar en dat gaat gewoon door. Ik krijg vaak te horen wat de overheid allemaal beter moet doen, maar ondertussen zijn deze mensen elke dag bezig met het goede te doen. Zij komen niet in de krant, maar ze zijn goud waard. Voor hen willen wij een politieke beweging zijn.”

Don: “Nederland maken we samen, dat moet niet alleen uit Den Haag komen. Of we nu tien, vijf of drie zetels hebben, onze boodschap blijft hetzelfde: we zoeken gerechtigheid in alle gemeenschappen. En dat doen we door juist in de vezels van de samenleving te gaan zitten. De buurten, de kerken, maatschappelijke organisaties. Vanuit de politiek is het belangrijk dat wij de rechtsstaat blijven verdedigen. En dat wij faciliteren dat mensen het goede kunnen

“We gaan het hart van de ChristenUnie laten zien”

Mirjam Bikker

“Het politieke vuur is nul komma nul veranderd”

doen voor elkaar. Juist nu zijn we aan zet, juist voor mensen die het niet meer zien zitten die in deze donkere dagen letterlijk in een donker, tochtig, koud huis zitten. Voor die mensen wil ik opkomen. En omdat God de toekomst van ons land in zijn handen heeft, kunnen wij vrede zoeken.”

KRACHTIGE KERN

Mirjam: “Juist! Ons land is steeds meer seculier geworden en dat is te merken, maar daarom is juist nu de christelijke boodschap zó belangrijk. Christelijke politiek kan lichtgevend werken, want we hebben zo’n krachtige kern! Ik hoop dat deze verkiezingsuitslag leidt tot een brede christelijke beweging, waarmee we overal in het land tot zegen kunnen zijn. Het gaat niet om links of rechts, maar om vrede zoeken, recht doen, hoop bieden.”

Pieter: “Een echte stuurman koerst niet op de golven, maar op de sterren, zei Kierkegaard. We zijn niet onverschillig onder zo’n verkiezingsuitslag, we bagatelliseren het niet, maar het is een golf, een stroming. Een half jaar geleden stemden veel mensen op de BBB, nu op de PVV en over een paar jaar zal het weer anders zijn, maar dat verandert onze missie niet. En ik ga daardoor ook niet met een langer gezicht naar de Kamer.

Ik ga gewoon met vrolijkheid aan de slag. Notabene: Kerst staat voor de deur. Dat is me nogal een vreugde! Wij weten door Wie we gegrepen zijn en Wie echte hoop geeft.”

ZANDBAK

Mirjam: “Ja, als je wat uitzoomt, zie je ook internationaal van alles gebeuren waar je niet vrolijk van wordt, maar overal zijn christenen, in wie hoop huist. En juist in ons rijke land hebben we, denk ik, geen reden om bij de pakken neer te gaan zitten. We moeten juist, met alle mogelijkheden die we krijgen zeggen: ‘Heer, hier zijn we. Laat ons zien hoe we kunnen dienen.’ Dat is de dienstbare politiek die van de ChristenUnie gevraagd wordt. Natuurlijk ben ik bezorgd, om het klimaat, om wat ik zie om me heen. Maar de redding en verlossing komt niet van een machthebber hier of daar of van een sterke leider in Den Haag. En daarom voel ik juist een roeping om elke dag het goede te doen.”

Pieter: “Ik snap heel goed de zorgen rond klimaat bijvoorbeeld en vaak wordt er geklaagd dat het zo traag gaat in Den Haag. Terwijl we hier voor ons doen een tempo aan het ontwikkelen zijn dat z’n weerga niet kent. Een democratie heeft ook een zekere traagheid omdat het bestaat uit minderheden, zelfs de grootste partij heeft

nog niet eens een kwart van de stemmen. En er is een Eerste en een Tweede Kamer, dat zijn allemaal vertragsmechanismen. Dat is soms heel vervelend, met zo’n urgent probleem als het klimaat, maar het is soms ook heel prettig. Een sterke leider kan instant oplossingen presenteren, maar komt er dan achter dat politiek zoets is als worstelen in de modder. De komende tijd zal blijken dat die instant oplossingen, die een soort flinkheid en stoerheid suggereren, illusies zijn. Er is voor een complex probleem geen instant oplossing. Dus die worsteling in de zandbak zal leiden tot nuance. Er wordt nu wel afgegeven op de huidige bewindslieden, maar we moeten nog afwachten hoe dat straks zal gaan. De afgelopen jaren moesten wij ons terecht verantwoord en verdedigen, maar reken maar dat wij nu in de broekspijpen van anderen gaan hangen.”

Mirjam: “Niet zo blij kijken, Pieter!”

Pieter: “Nee, haha! Maar ik hoor nogal eens: ‘wat gaat het toch traag in Den Haag’, maar dat kan ook een geruststelling zijn: gelukkig gaat het traag in Den Haag.”

Mirjam: “Het hangt wel af van welk thema je pakt. Als het gaat om woningbouw vragen we ons allemaal vol ongeduld af of dat niet sneller kan.”

Pieter: “Zeker, maar die traagheid is wel zeer welkom als het gaat om onze rechtsstaat en democratie.”

KERSTRECES

Over traagheid gesproken, al sinds de val van het kabinet draaien de CU-Kamerleden overvolle weken, met de campagne als stresskers op de taart. Het Kerstreces lonkt...

Mirjam: “Ga je weer een mooie Kerstnachtsdienst leiden, Don? Vorig jaar was je daar toch druk mee?”

Don: “Vorig jaar was ik regisseur van de kinderkerstmusical bij ons in de gemeente, maar dat was iets te ambitieus, want ik ging ook nog trouwen. En o ja, ik was ook nog

Kamerlid. Dus nu doen we het iets rustiger aan...”

Pieter: “Christine, je vrouw, heeft een goede invloed op je!”

Don: “Ja, als getrouwde man zie je de dingen opeens wat scherper, haha! Nou, ik ga zeker naar onze prachtige Kerstavonddienst en dit zijn ook dagen waarop we in herinnering mogen brengen waar onze hoop nou echt vandaan komt. Hoe donker het buiten en in de hoofden van veel mensen ook mag zijn, we mogen weten waar ons Licht vandaan komt. Ik vind dit altijd een hartstikke mooie periode, voor mijzelf, maar ook voor de kerk.”

Mirjam: “We gaan allemaal lekker uitrusten en ik wens de ChristenUnie-leden een hele mooie tijd. Ik hoop van harte dat ze zin hebben om samen met ons in het nieuwe jaar te gaan bouwen aan een krachtige ChristenUnie, op allerlei plekken in Nederland. We gaan het hart van de ChristenUnie laten zien en daar kijk ik enorm naar uit.”

Pieter: “Eens! En ik wil iedereen vragen om ons aan de mouw te trekken als je tegen iets aanloopt waarvan je denkt: om dit te veranderen is de overheid of de politiek toch echt nodig. Spreek ons aan, bel of mail, want zonder dat wij ergens op worden geattendeerd, kunnen wij ons werk hier niet goed doen. Dus ook in het nieuwe jaar: trek aan de bel!”

Pieter Grinwis

Don Ceder

Bedankt Stieneke en Nico!

Mirjam Bikker:
 'Stieneke heeft zich onvermoeibaar ingezet voor de parlementaire enquête over de aardgaswinning en de gevolgen voor Groningen. Met als missie om recht te doen, bleef ze doorvechten voor wetgeving die maatschappelijk verantwoord ondernemen ook internationaal de norm maakt.'

Mirjam Bikker:
 'Nico heeft de mensen die in stilte thuis wachten of hopen op herstel, zoals mensen met LongCovid of ME, zichtbaar gemaakt in de Kamer. Oog voor ieder mens, ook in de zorgportefeuille. Daarnaast heeft Nico voor én achter de schermen gestaan voor het behoud van de onderwijsvrijheid.'

Verkiezingen in beeld

Afgelopen maanden is er keihard gewerkt door zoveel mensen in het land om de ChristenUnie bekendheid te geven en het verhaal van hoopvolle politiek te delen. Wat zijn we verrast door zoveel enthousiasme, energie en inzet. Hier een aantal hoogtepunten van de afgelopen maanden.

**Presentatie
verkiezingsprogramma**

Op 14 september overhandigde Roel Kuiper namens de Verkiezingsprogrammacommissie het eerste exemplaar van het programma aan Mirjam Bikker. De titel 'Nieuwe verbondenheid' liet zien waar de ChristenUnie voor staat. Onze samenleving bloeit op als we verbonden zijn met elkaar en naar elkaar omzien.

Bij het speciale 'uitverkochte' verkiezingscongres stelden de leden de kandidaten en het verkiezingsprogramma vast. Er was ruimte voor ontmoeting, om het geloof met elkaar te delen en dieper in te gaan op het partijprogramma.

Congres

De ChristenUnie wil om mantelzorgers heen staan. Met Coalitie Samenleving startte de ChristenUnie, met vele andere partijen een meldpunt voor mantelzorgers, waar zij hun zorgen en problemen kunnen melden.

Coalitie Samenleving

Honderden vrijwilligers hielpen mee tijdens de Blauwe Zaterdagen. Door het hele land flyerden mensen, waren gesprekken en kleurden de straten ChristenUnie-blauw. In onder meer Veenendaal, Hardinxveld-Giessendam, Wezep en Hardenberg waren Kamerleden en andere prominenten aanwezig. Dank iedereen die heeft meegeholpen!

**Blauwe
Zaterdagen**

Pastormeeting

150 voorgangers kwamen bij elkaar in de Tweede Kamer, onder leiding van Don Ceder, om te praten over de rol van de kerk in de maatschappij. Er werd samen gezongen en gebeden.

Studentevent

De Tweede Kamer stroomde vol met studenten voor het jaarlijkse ChristenUnie Studentenevent. Ze gingen in debat met Stieneke van der Graaf en Nico Drost, schreven moties en wisselden met Mirjam Bikker van gedachten over wat hen bezighoudt. Het ging over betere huisvesting voor studenten, internationale treinverbindingen en de waarde van christelijke politiek. Een geslaagde middag!

**Business
Netwerk**

60 ondernemers kwamen bij elkaar bij het Business Netwerk. Dit vond plaats bij de EO in Hilversum. Ze konden al hun vragen stellen aan Pieter Grinwis en Mirjam Bikker.

Uitslagenavond

In Amersfoort waren bijna 100 mensen aanwezig om de uitslag van de verkiezingen mee te maken. Ondanks een tegenvallend resultaat, was de sfeer goed. Mirjam riep op om juist in deze tijd ons christelijke geluid nog luider te laten klinken!

Overstappen van zorgverzekering kan nu!

Bij Care4Life vindt u:

- ✓ Een unieke zorgverzekering met 8 uitsluitingen voor onder andere abortus (waaronder de abortuspil) en euthanasie
- ✓ Een zorgverzekering waarbij christelijke hulp en zorgverleners vanzelfsprekend zijn
- ✓ Ervaren en deskundige zorgspecialisten
- ✓ Verrassend eenvoudig overstappen
- ✓ Persoonlijk contact

Bezoek onze website www.care4life.nl en wees welkom.

www.care4life.nl

'Voor mensen die een principiële keuze willen blijven maken'

Doe het nu!

groot
nieuws
RADIO

LUISTER OVERAL NAAR EEN HOOPVOL GELUID!

Laat je bemoedigen door de beste christelijke muziek en inspirerende gesprekken.

DOWNLOAD DE VERNIEUWDE APP!

HET CHRISTELIJKE RADIOSTATION VAN NEDERLAND

LUISTER NAAR GROOTNIEUWSRADIO.NL • APP • DAB+

COLUMN

Ontmoet mij!

Hoe heet je? Zo vraagt een medewerker van het Scharlaken Koord aan de vrouw achter het raam op de Wallen. 'Je bent de eerste aan mijn raam die vraagt hoe ik heet, in plaats van hoeveel ik kost.' Eén zin, uitgesproken door een jonge vrouw in lingerie, die veelzeggend is. Want vragen naar je naam is hoogst ongebruikelijk in de platte economie van betaalde seks.

Iets verderop in de daklozeninloop geeft een vrijwilliger een kopje koffie aan een bezoeker. 'Ik heb een afspraak volgende week bij de levenseindekliniek. Ik wil er een einde aan maken, niemand kan me helpen met de duisternis in mijn hoofd.'

In Bunschoten bezoekt een buddy van THDV-Waypoint een jongen thuis die gameverslaafd is. Hij lijdt aan zwaar overgewicht en komt het huis niet meer uit. De ouders zijn radeloos.

Wat is er veel leed onder onze ogen en in ons land. Drie voorbeelden uit de praktijk van het werk van Tot Heil des Volks (THDV) en van vele andere maatschappelijke organisaties. Het zou je verdrietig kunnen maken, vooral als we mogelijk te maken krijgen met bezuinigingen op de opvang en begeleiding van kwetsbare mensen. De geestelijke nood en de honger om gezien, gekend en geliefd te worden is enorm.

Bij Tot Heil des Volks kiezen we ervoor om deze kwetsbare mensen echt te zien. De vrouwen in de prostitutie worden vaak bekeken. Wij helpen ze bij de vragen die ze hebben of begeleiden ze bij het uitstappen. De daklozen worden vaak vermeden, wij willen naar ze luisteren. Mensen met verslaving, worden vaak vergeten en verborgen. Wij houden vol en geven niet op om hen uit hun isolement te halen. Kinderen in armoede ontvangen we met liefde op Het Fort, een veilige plek om te bouwen

aan hun zelfbeeld en eigenwaarde. We hopen en bidden dat de ChristenUnie samen met andere partijen zich ook de komende periode blijft inzetten voor de meest kwetsbaren in onze samenleving. De afgelopen jaren hebben we vaak samen met de ChristenUnie op mogen trekken. Het is ons verlangen dat te blijven doen!

Nog even terug naar de inloop. De bezoeker ging uiteindelijk mee met een vrijwilliger naar een gospelconcert, gaf zijn leven aan Jezus en werd drie weken later gedoopt. En hij ging terug naar de levenseindekliniek, niet voor het einde maar om te getuigen van een nieuw begin! THDV kijkt er naar uit om zich, samen met u, uit te reiken naar de meest kwetsbare mensen in onze samenleving. Helpt u ook mee door met nieuwe ogen naar kwetsbare mensen in uw eigen omgeving te kijken?

Joël Voordewind

Algemeen directeur van THDV

Ontdek meer via de website www.thdv.nl.

“Er is taal nodig die recht blijft doen aan de rol van waarheid voor de politiek, maar die daarnaast licht kan schijnen op de onmisbare rol van waarden, idealen, en mens- en wereldbeelden.”

Groenlezing

‘Waarachtige politiek’

Jaarlijks organiseert het Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie de Groenlezing. Dit jaar werd de lezing gehouden op 30 november in de Getrudiskapel in Utrecht. Prof. dr. ir. Jeroen de Ridder reflecteerde op de staat van onze democratie. Gezonde ideologische strijd tussen verschillende politieke overtuigingen lijkt steeds meer te verzanden in een polarisatie tussen parallelle werelden met een eigen waarheid. Hoe ga je om met waarheid en desinformatie in het publieke domein?

foto: Jean-Pierre Jans

Jeroen de Ridder sprak op 30 november de jaarlijkse Groenlezing uit. Hij is hoogleraar politieke epistemologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam en bijzonder hoogleraar christelijke filosofie aan de Rijksuniversiteit Groningen.

- Het beeld dat we in een waarheidsarm en gepolariseerd tijdperk leven klopt niet.
- Door alle nadruk op het belang van feiten en waarheid in de politiek verliezen we uit het zicht dat politiek draait om waardenstrijd.
- Een Bijbels waarheidsbegrip helpt om een ideaal voor waarachtige politiek te schetsen, waarin zowel waarheid als waardenstrijd hun plek krijgen.

POLITIEK DRAAIT OM EEN WAARDENSTRIJD

Door alle nadruk op het belang van feitelijke waarheid, betrouwbare kennis, expertise en het bestrijden van desinformatie en polarisatie van de afgelopen jaren dreigt een fundamenteel inzicht over politiek uit het zicht te verdwijnen. Namelijk dat de politiek een waardenstrijd is en hoort te zijn. Feiten alleen vertellen je nooit wat je moet doen of wat een goede samenleving is. Waarheid hoort in de politiek dienstbaar te zijn aan waardenstrijd.

De Groenlezing
is te bestellen en te
downloaden via
[www.wi.christenunie.nl/
groenlezing-2023](http://www.wi.christenunie.nl/groenlezing-2023)

NEPNIEUWS OVER NEPNIEUWS

In de media is de afgelopen jaren vaak het beeld geschetst van een tijdperk waarin feiten en expertise er weinig meer toe doen en politici en burgers allemaal hun eigen versie van de waarheid hebben. Dit zou een deel van de verklaring zijn voor wat er mis is in de Nederlandse politiek. Het beeld dat we in een waarheidsarm tijdperk zijn beland klopt echter niet. Desinformatie in de politiek is een probleem van alle tijden. De omvang of effecten ervan zijn de laatste jaren niet schrikbarend toegenomen. Voor polarisatie geldt iets vergelijkbaars.

WAARACHTIGE POLITIEK

Een Bijbels waarheidsbegrip helpt om een ideaal voor waarachtige politiek te schetsen, waarin zowel waarheid als waardenstrijd hun plek krijgen. Waarachtige politiek steunt op de volgende drie Bijbelse betekenissen van waarheid:

- 1. Stevigheid:** werk vanuit ‘beginselen’, ideeën die ten grondslag liggen aan het politieke handwerk.
- 2. Standvastigheid en trouw:** hou vast aan je uitgangspunten. Dit draagt bij aan geloofwaardigheid en betrouwbaarheid van de politiek en van politici.
- 3. Openheid en transparantie:** laat zien en leg uit hoe je trouw probeert te blijven aan je uitgangspunten en durf fouten te erkennen.

Vrijwilligers in Campagnetijd

Honderden vrijwilligers hebben zich in de afgelopen maanden ingezet om het ChristenUnie-geluid te laten horen. We vroegen Jennifer Louisa en Jan Harryvan naar hun ervaringen van de afgelopen maand.

Tekst: Karin Prins

JENNIFER LOUISA

"Jezus is mijn alles, mijn fundament. Dat fundament en mijn waarden herken ik bij de ChristenUnie. Begin dit jaar werd ik lid en heb ik mij aangemeld voor het campagneteam. Ik deelde flyers uit in de straten van Amsterdam, ik bezocht scholen, buurtcentra en kerken om met mensen in gesprek te gaan. Vooral met jongeren. Daar zit veel wantrouwen richting de politiek: 'Mijn mening doet er niet toe, stemmen heeft geen zin'.

Vol ongeloof bekeek ik de uitslag van de verkiezingen op mijn telefoon. Ik belde geschokt mijn moeder. 'Alles is in Gods hand' zei ze.

Mijn moeder is een superheld. Ze kookte vroeger dagelijks pannen met eten om uit te delen. Terwijl we het zelf ook niet breed hadden. Van haar heb ik geleerd om niet alleen aan jezelf te denken, maar ook aan je burens. Ze is mijn inspiratiebron om mij in te zetten voor daklozen, voor kinderen en jongeren in armoede.

Jennifer Louisa (33) is jeugdprofessional (kindercoach en kickboxtrainer) en werkt daarnaast in de zorg. Ze woont met haar gezin in Amsterdam Nieuw West.

Sinds de verkiezingen merk ik nog meer stress bij jongeren, vooral bij diegenen met een niet-westerse cultuur en religie. Nederland gaat een andere koers varen. Het zal van christenen echt actie vereisen. Het is meer dan ooit belangrijk dat we uit onze veilige kerkgebouwen komen. Mijn oproep aan de leden van de ChristenUnie is om niet angstig en passief te zijn. Maar vanuit liefde de partij te dragen en te supporten. Meld je aan voor de campagne, doe mee, zet je in. Uiteindelijk komt het, hoe dan ook, goed."

JAN HARRYVAN

"Al jaren stem ik ChristenUnie, de standpunten liggen dicht bij mijn overtuigingen. Maar als fotograaf mee op campagne, raakte ik nog meer onder de indruk van het gepassioneerde team en de inhoud van het partijprogramma.

Ik heb onder andere met Don Ceder geflyerd, een mantelzorger bezocht met Nico Drost en ik ben naar debatten geweest met Mirjam Bikker. Stuk voor stuk toegankelijke, toegewijde, met dossierkennis toegeruste mensen. Ik fotografeer wat mij raakt: emotie, lichaamstaal, verbinding. Mijn antennes staan maximaal open om de bevoegdheid van deze politici vast te leggen. Met mijn fotografie wil ik verhalen vangen in beeld. Beeld dat die verhalen ondersteunt of versterkt.

Soms fotografeer ik pro deo voor een goed doel dat ik maatschappelijk relevant vind. Zoals voor stichting Make a Memory of Orange the World, een wereldwijde campagne tegen geweld tegen vrouwen. Ook voor de verkiezingscampagne ben ik als vrijwilliger met mijn camera op pad gegaan. De ChristenUnie zet niet alleen maatschappelijke problemen op de kaart, maar ziet de mens daar achter. Vooral: de kracht in mensen en hoe de overheid dit kan steunen en faciliteren.

Een goed voorbeeld is Coalitie Samenleving dat op initiatief van de ChristenUnie is gesmeed. De beweging zet in op zorgzame gemeenschappen. De focus op samenleving en gezin is precies wat we nodig hebben in deze onrustige maatschappij, waarin de menselijke maat verdwenen lijkt."

Jan Harryvan (64) woont met zijn vrouw in Veenendaal. Ze hebben samen drie kinderen en elf kleinkinderen. Jan studeerde aan de fotovakschool en heeft zich o.a. gespecialiseerd in afscheidsfotografie: deherinneringblijft.nu.

Terugblik met Peter van Dalen

Peter van Dalen is ruim veertien jaar Europarlementariër geweest namens de ChristenUnie. In september ging hij om ruimte te maken voor zijn opvolger met vervroegd pensioen.

Tekst: Oetze Deelstra • Beeld: © European Union 2022 - Source: EP

Hoe gaat het met je?

“Het gaat met mij heel goed! Wat ik vooral plezierig vind, is dat ik eindelijk weer controle heb over mijn eigen agenda. Jarenlang zat ik in een vast ritme van vergaderingen en afspraken.”

Mis je het politieke werk wel eens?

“Korte stilte... Nee, eerlijk gezegd niet. Ik heb een streep onder mijn politieke werk gezet en ben nu met veel andere dingen bezig. Zo help ik Oekraïense vluchtelingen en steun ik gemeenten en kerkelijke gemeenten in Oekraïne. Daarnaast ben ik betrokken bij Palestijnse christenen en heb ik goede contacten met Armeniërs. Die laatste groep heeft het momenteel zwaar te verduren vanwege de ellende in Nagorno-Karabach. Tenslotte heb ik nu veel tijd voor familie en vrienden. Het was een mooie tijd in Europa, maar nu is het klaar.”

In het Europees Parlement zat je als eenling tussen ruim 700 anderen. Raakte je niet ondergesneeuwd?

“Nee, dat denk ik zeker niet. Dat heeft alles te maken met focus en smoel maken. Toen ik in 2009 begon, was er nauwelijks oog voor het onderwerp godsdienstvrijheid. Inmiddels is dat een speerpunt geworden, niet alleen in ons werk, maar ook in het Europees Parlement.”

Foto: xxxxxxxx

Dat hangt samen met een aantal bijzondere zaken. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan Miriam Ibrahim die vanwege godslastering in een dodencel gevangenzat in Sudan. Zij werd ook beschuldigd van overspel omdat ze zich had bekeerd en met een christelijke man was getrouwd. Mede dankzij onze inzet is zij vrijgekomen. Later is dat ook gelukt bij de christin Asia Bibi uit Pakistan.

Het Pakistaanse echtpaar Shagufta en Shafqat zat ook jarenlang onterecht in een dodencel vanwege blasfemiewetten. In een resolutie (motie) stelden we dat de gunstige Europese handelstarieven voor

Pakistan bevroren moesten worden, als het land geen werk zou maken van de mensenrechtensituatie. Deze tekst werd vrijwel unaniem door het Europees Parlement aangenomen, waarop het paar kort daarna werd vrijgelaten. Deze vrijlatingen, zie ik als zegeningen van ons werk.

De ChristenUnie stond ook aan de wieg van de oprichting van de EP Intergroep Godsdienstvrijheid, en mede dankzij onze inzet is er in 2016 een Speciale Gezant godsdienstvrijheid voor de EU gekomen.

Verder heb ik verschillende keren het Europees Gebedsontbijt in Brussel mogen hosten. Ieder jaar komen daar honderden deelnemers van over de hele wereld op af. Onder hen zitten ook veel hoogwaardigheidsbekleders. Zo hadden we bijvoorbeeld vorig jaar de plaatsvervangend secretaris-generaal van de NAVO als eregast. Ook organiseerde ik tijdens iedere vergaderweek in Straatsburg een gebedsbijeenkomst. Bij mijn afscheid heb ik een boekje over het leven van Jezus cadeau gedaan aan al mijn ruim 700 collega-Europarlementariërs. Hier heb ik bijna honderd reacties op gekregen, waarbij ook vaak werd gerefereerd aan die gebedsontbijten.”

Je kunt als eenling het verschil maken dus?

“Zeker, als je maar smoel maakt op onderwerpen waar anderen niet zoveel mee bezig zijn. Met het klimaat zijn bijvoorbeeld heel veel Europarlementariërs bezig. We moeten duidelijke eigen accenten leggen, want wezenlijk verschil maken is aantoonbaar mogelijk.”

Kun je enkele hoogtepunten benoemen?

“Naast de eerdergenoemde punten, denk ik aan het feit dat de Sacharovprijs in 2021, mede door ons, werd toegekend aan Navalny.”

Verder ben ik dankbaar dat we in 2018 178 miljoen euro hebben vrij gekregen voor beveiligde parkeerplaatsen voor vrachtwagenchauffeurs. Velen hebben ons daar persoonlijk voor bedankt.

Ook vind ik het in retrospectief bijzonder dat wij begin 2011 al zeiden dat we moesten nagaan of we de Griekse schuldenlast af konden schrijven. In eerste instantie werden we uitgelachen, maar na de eurocrisis erkenden meerderen dat wij het bij het rechte eind hadden.”

Wat zie je als het dieptepunt?

“Het grootste dieptepunt voor mij was dat we als Nederland de pulsvisserij kwijtraakten. Deze visserijmethode was milieuvriendelijk, zorgde voor weinig bijvangst en leverde een hoge CO₂-reductie op. Ik ken tientallen vissers die met deze techniek visten. Hun bedrijfsvoering bloeide daar enorm van op. Het heeft mij persoonlijk diep geraakt dat veel van deze hardwerkende mensen zo'n prachtige methode uit handen werd geslagen. Ik heb daar nachten wakker van gelegen.”

Is er veel veranderd sinds 2009?

“Ja, ik wil daar drie voorbeelden van noemen. Over het eerste punt heb ik het al gehad: wij hebben uit het niets het onderwerp godsdienstvrijheid op de Europese politieke kaart gekregen. Dat vind ik een enorme winst.”

Twee. Wat het Europees Parlement zelf betreft: dat heeft veel meer macht gekregen sinds het Verdrag van Lissabon. Onder andere de visserijlobby heeft erg laat ontdekt dat het beleid in Brussel wordt bepaald.

Drie. Wij zijn vanuit de enigszins rechts-conservatieve fractie ECR overgestapt naar de christendemocratische EVP-fractie. Wij hebben altijd hetzelfde geluid laten horen, maar de beide fracties zijn erg opgeschoven. De EVP is 'eurorealistischer' en minder federalistisch geworden. Oftewel, deze fractie is meer onze kant opgeschoven. De ECR is na het vertrek van de Britten veel rechts-populistischer geworden door partijen als Forum voor Democratie, het Spaanse Vox, de Poolse PIS en de Zweden-democraten. Daar horen we dus niet meer thuis. Het is goed dat we nu bij de EVP zitten.”

Wat zijn jouw verwachtingen van de Europese verkiezingen volgend jaar?

“Focus op onderwerpen waar we het verschil kunnen maken. Ik hoop dat we de huidige zetel kunnen behouden en continueren. Ik heb gezien dat we op godsdienstvrijheid en mensenrechten aantoonbaar het verschil konden maken. Ik zou graag zien dat dat zo blijft, maar dat is natuurlijk niet aan mij.”

Vooruitblik

met Anja Haga

Anja Haga is sinds september de nieuwe Europarlementariër namens de ChristenUnie. Ze is nog maar net een paar maanden uit de startblokken en mag zich al gelijk warmdraaien voor de verkiezingen, want die zijn komende zomer al (juni 2024).

Tekst: Oetze Deelstra • Beeld: Erika Floor

Kun je jezelf even voorstellen?

"Zeker! Ik ben Anja Haga, 46 jaar en woon samen met mijn man in Dokkum, het meest noordelijke stadje van ons land. Mijn man en ik leven plasticvrij. Dat doen we sinds het schip MSC Zoe honderden containers verloor ten noorden van Schiermonnikoog. Ik geloof dat we als christenen goed moeten zorgen voor de schepping, daarom omschrijf ik mijzelf als een 'christen met een groen hart'. Minder consumeren en in balans leven met wat de aarde aankan is mijn uitgangspunt.

De afgelopen jaren heb ik gewerkt als strategisch adviseur bij Staatsbosbeheer en daarvoor was ik onder andere wethouder in Arnhem en Statenlid in de provincie Fryslân."

Hoe bevalt je nieuwe werk je?

"Uitstekend, maar in korte tijd komt er veel op je af. Ik stapte op een rijdende trein op volle snelheid. Een rustige opstart was er niet bij, maar gelukkig heb ik intussen mijn draai goed kunnen vinden. Het is enerverend en afwisselend werk."

Wat vind je het leukste aan je werk?

"In het Europees Parlement zit je helemaal aan het begin van wetgevingsprocessen. In Brussel en Straatsburg worden beslissingen genomen die honderden miljoenen mensen in de EU raken. Het is bijzonder om onderdeel uit te mogen maken van het besluitvormingsproces dat hier plaatsvindt. Op deze plek kan ik echt verschil maken,

door een gebalanceerd geluid te laten horen. Sommige parlementsleden willen alleen maar meer, en anderen juist alleen maar minder. Ik maak liever een solide afweging die uitvoerbaar is."

En het minst leuke?

"Zonder twijfel het reizen. In de weken dat ik naar Brussel ga, zit ik met elkaar zo'n anderhalve werkdag in de trein. Wanneer we naar Straatsburg gaan, is mijn reistijd nog veel langer. Ik slaap tegenwoordig vaker in een hotel dan thuis. Gelukkig kan mijn man vanuit huis (of hotel) werken, waardoor we elkaar niet zoveel hoeven te missen. Het avontuurlijke ervan vinden we dan wel weer echt leuk."

In het Europees Parlement heb je ruim 700 collega's. Hoe bevalt dat?

"Dat is me enorm meegevallen. Doordat er zoveel mensen rondlopen, valt het ook minder op als er nieuwe Europarlementariërs bijkomt. Je zit er al snel tussen."

Waar ga je je voor inzetten de komende tijd?

"Ik heb drie duidelijke speerpunten. De komende tijd zet ik mij volop in op het gebied van geloofsvrijheid. Zo heb ik in november door een evenement aandacht gevraagd voor geweld tegen christelijke vrouwen. Seksueel geweld, gedwongen huwelijken en fysiek geweld met als doel bekering tot de islam komen bijvoorbeeld in Pakistan frequent voor en worden niet goed aangepakt.

Een tweede punt waar ik me graag voor wil inzetten is een groen en plasticvrij Europa. Onder andere microplastics zijn een hardnekkig probleem. Tijdens een werkbezoek in Zeeland werd ons door wetenschappers verteld dat de Westerschelde vanwege PFAS nog vervuilerd is dan de Baltische Zee. Zulke vervuiling is bij uitstek een voorbeeld van problematiek die op Europees niveau aangepakt moet worden. Zoals duidelijke regelgeving in het terugdringen van vervuilende grondstoffen.

Mijn derde speerpunt is een humaan migratiebeleid. Ja, het is belangrijk dat we op EU-niveau heldere afspraken maken wie wel en niet in de EU kan blijven. Daarnaast is het belangrijk dat mensen die voet aan wal zetten in Europa menswaardig opgevangen worden. Voordat we meer partnerschappen aangaan, zoals de Tunesië-deal, moet er eerst gewerkt worden aan een plan waarmee we de mensenrechten kunnen garanderen. We moeten de strijd aanbinden met mensensmokkelaars en meer aandacht hebben voor mensenhandel. Jaarlijks zijn hier alleen in Nederland al duizenden het slachtoffer van, met daaronder als grootste groep de minderjarige slachtoffers van seksuele uitbuiting.

Op al deze punten vind ik het belangrijk dat er verstandige afwegingen worden gemaakt. Aangaande godsdienstvrijheid bijvoorbeeld wil je aan de ene kant iedereen de vrijheid

geven om te geloven, en aan de andere kant extremisme tegengaan. Het milieu wil je zo snel mogelijk verbeteren en tegelijk moet het haalbaar blijven voor bedrijven. Bij migratie is het zo dat we elke asielzoeker humaan opvangen, en er ook voor zorgen dat mensen teruggaan als ze geen recht hebben op een status in Europa. Ik zeg graag: ja en ja. Het is niet altijd of of. Dat leidt tot slingerend beleid en polarisatie. Ik ga liever voor solide wetgeving waarin recht wordt gedaan door middel van evenwichtig beleid. Alleen zo leven we werkelijk samen."

Hoe zie jij de campagne voor je?

"Als wij in Europa ook drie zetels halen, dan ben ik zeer tevreden! Maar zonder gekheid, wij zullen hard aan de slag moeten. Er zijn weinig Europarlementariërs met een echt christelijk verhaal. De ChristenUnie heeft een uniek geluid en is wat mij betreft dan ook onmisbaar in het Europees Parlement. Ik hoop dat verhaal in de campagne duidelijk naar voren te brengen. Daarbij zal ik me met name het belang van die balans benadrukken. En dan met name op de drie eerdergenoemde speerpunten, oftewel: een christelijk, groen en medemenselijk geluid."

Wat zijn jouw verwachtingen van de Europese verkiezingen volgend jaar?

"De komende verkiezingen worden een grote uitdaging voor ons. Naast het feit dat we bij de nationale verkiezingen een enorme verschuiving hebben gezien, zullen we ook op eigen kracht een zetel moeten binnenhalen, omdat de ChristenUnie en SGP als twee afzonderlijke partijen – dus zonder gezamenlijk programma – de verkiezingen ingaan. Wel is het zo dat Nederland extra zetels krijgt in het Europees Parlement, dus dat werkt in ons voordeel. Ik ben optimistisch en vol vertrouwen dat mensen zich thuis voelen bij ons unieke geluid."

VOLG ANJA OP WEG NAAR DE EUROPESE VERKIEZINGEN:

Europa.christenunie.nl
Instagram: [instagram.com/anjahaga](https://www.instagram.com/anjahaga)
Facebook: [facebook.com/AnjaHaga](https://www.facebook.com/AnjaHaga)
X: twitter.com/anjahaga
Mail: contact@anjahaga.eu

INTERVIEW GERT-JAN SEGERS

“Ik wil meebewegen in de hoop”

Beeld: Norbert Owuor

Gert-Jan Segers

Sinds hij begin dit jaar de politiek verliet, heeft Gert-Jan Segers naar eigen zeggen geen last van heimwee. “Het was tijd om te vertrekken. Daarna ben ik gaan onderzoeken: wat is mijn roeping? Wat mij het meeste raakt is daar waar de waardigheid van de ene mens de waardigheid van de andere mens raakt.”

De ambitie van Segers was en is ‘een samenleving waarin recht geldt.’ Daar zette hij zich de afgelopen jaren voor in tijdens zijn politieke carrière bij de ChristenUnie, en daar gaat hij nu mee verder door zich toe te wijden aan diverse goede doelen en bedrijven te adviseren op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Segers: “Ik blijf me graag inzetten voor een samenleving waarin verhoudingen rechtvaardig zijn, waarin we oog hebben voor elkaar en naar elkaar omzien en waarin mensen door het recht worden beschermd.”

Scheve verhoudingen

Recht en gerechtigheid zijn belangrijke thema's voor Segers. “We zitten nu op een spoor waarin ons gedrag leidt tot hele scheve verhoudingen en uitputting van de aarde. We raken vervreemd van onze naaste en op afstand van de schepping. God zelf nodigt ons uit om het goede leven te leven: met Hem en in vrede met elkaar. Recht doen betekent voor mij dat we de handen en voeten van Jezus zijn in deze wereld, dat we niet wegstijven van het onrecht dat we voor een heel groot deel zelf teweegbrengen.”

Herstel in waardigheid

Segers is lid van de raad van toezicht van Compassion, een organisatie die zich inzet voor kinderen die opgroeien in extreme armoede. “Ik vind het belangrijk

om me in te zetten voor de kinderen. Zij hebben een toekomst voor zich, zij zijn degenen die hoop horen te hebben. Als de leugen in hun leven regeert die zegt dat ze niets waard zijn, dat ze er niet toe doen, knakt die hoop. Als ik in de ogen kijk van iemand die geknakt en gebroken is, kan me dat intens verdrietig maken. Tegelijk maakt het me strijdbaar. Als je juist bij een kind een verschil kunt maken, kan dat uitgroeien tot een vol en vruchtbaar leven. Jezus zette ook de kinderen in het midden. Terwijl anderen hen op afstand probeerden te houden, zegende Hij hen juist. Een kind dat leert recht op te staan is onderdeel van een gezin, van een buurt, van een gemeenschap. Een kind kan zijn omgeving meenemen. Als er herstel plaatsvindt in het leven van één kind, ontvangt de omgeving ook herstel in waardigheid.”

Lees het hele interview

In het uitgebreide interview vertelt Segers meer over zijn missie en zijn geloof. Scan de QR-code of ga naar [compassion.nl/gjsegers](https://www.compassion.nl/gjsegers). Hier vind je ook het gratis 5-daagse Bijbellesplan dat hij schreef.

Compassion zet zich in voor een gezonde ontwikkeling van kinderen die opgroeien in extreme armoede. Op een Compassion-project, dat altijd wordt gerund door de lokale kerk, krijgen kinderen een gezonde maaltijd en medische check-ups. Ook krijgen zij en hun ouders onderwijs over het belang van goede voeding en hygiëne en andere aanvullende lessen. Alle kinderen krijgen een eigen Bijbel en hebben de kans om Jezus te leren kennen.

berijdt kinderen van armoede
Compassion
in Jezus' naam

Jerke Setz (25) is raadslid in Assen en als bestuurslid actief binnen Perspectief. De afgelopen verkiezingen stond hij op plaats 12 op de lijst van de ChristenUnie. Wat is zijn motivatie en hoe kijkt hij terug op de campagneperiode en de verkiezingen?

“We snakken ernaar om ons verhaal te herijken”

Tekst: Karin Prins

Tijdens mijn studie Bestuurskunde en Overheidsmanagement in Den Haag, besloot ik onbevooroordeeld alle partijen langs te gaan om uit te zoeken welke bij mij past. Dit bedoel ik letterlijk: ik ben naar de Tweede Kamer gegaan en heb daar een rondje gemaakt langs partijen. Ik mocht bij verschillende fractievergaderingen aanschuiven of in gesprek met een Kamerlid. De ChristenUnie maakte indruk. Wat mij opviel is dat het daar echt om de mens achter de cijfers gaat. Regelmatig wordt de vraag gesteld: ‘Hebben we de mensen waar het om gaat gesproken? En zo nee, wanneer gaan we dat doen?’ Dat vind ik zo belangrijk. Ik voel me er thuis.”

Gezicht aan het verhaal

Ik geloof in het verhaal van de ChristenUnie. Het leek mij interessant om een campagne mee te maken. En, ook niet onbelangrijk, ik had er tijd voor. Redenen voor mij om te solliciteren op een plek op de lijst. Tot mijn verrassing werd dat plek 12, hoger dan ik had verwacht.

Het was wennen om mijzelf zo groot op een A1 poster te zien. Maar ook heel leuk. Je geeft gezicht aan het verhaal dat je wilt vertellen. Dat geeft mensen vertrouwen. Leerzaam was het ook: ik werd geïnterviewd door radio-programma's, ik voerde debatten en ging in gesprek met mensen.

Bidden in campagnetijd

Vijf weken non-stop campagne voeren is intensief. Bidden is voor mij dan extra belangrijk.

Zoals een voorganger zei: “Ik heb het te druk om niet te bidden.” Daardoor blijf ik beseffen waar ik het voor doe: voor mensen die dreigen achterop te raken door armoede, ongelijkheid of schulden. Ze worden naar de rand van de samenleving geduwd. Er zijn veel belangrijke thema's maar dit gaat mij echt aan het hart.

Waar die bevolegenheid vandaan komt? Ongetwijfeld door mijn opvoeding en de vanuit naastenliefde actieve kerkelijke gemeente waar ik lid van ben. Dit wordt versterkt door mijn ervaring in de brugklas. Dat was geen leuk jaar. Ik hoorde er niet bij, werd bewust buitengesloten. Ik bleef zitten en vond in de nieuwe klas gelukkig wel aansluiting. Maar door dat ene jaar doe ik alles wat in mijn vermogen ligt om het uitsluiten van mensen te voorkomen.

Het verhaal herijken

Natuurlijk is de verkiezingsuitslag zuur. Er zijn veel redenen te bedenken voor het verlies van zetels. Strategische stemmers, een nog relatief onbekende partijleider, inhoudelijke redenen.

Maar ik ben ook optimistisch. De oppositie geeft vrijheid en ruimte om weer het land in te gaan. We snakken er binnen de ChristenUnie naar om ons verhaal te herijken. Een verhaal dat mensen herkennen, dat aanmoedigt om elkaar te steunen en een positieve impact heeft op levens. We hebben te dealen met de kaarten die we krijgen. Maar onze roeping is niet veranderd: een licht zijn als het donker wordt.”

“ik doe alles wat in mijn vermogen ligt om het uitsluiten van mensen te voorkomen”

STEM
ChristenUnie

“Nederland is naïef geweest”

Mirjam Bikker tijdens een bezoek aan de Wallen

Illegale prostitutie neemt toe, blijkt uit ervaringen en onderzoek van experts en veldwerkers. Mirjam Bikker ging met hen in gesprek en wil weten hoe de ChristenUnie een rol kan spelen in de aanpak van mensenhandel en de positie van de kwetsbare vrouwen kan verbeteren. Tijdens een gebedswandeling met Frits Rouvoet van Bright Fame komen de verhalen van die vrouwen tot leven.

Tekst: Lisette van Dalen • Beeld: Gerbert Floor

Je moet uitkijken waar je loopt. Vanwege de soms diepe plassen regenwater tussen de schots en scheef liggende klinkers, maar vooral vanwege de grote mensenmassa. “Toeristen hebben een weekendje Amsterdam geboekt, dus ongeacht het weer komen ze naar de Wallen toe, ook als het regent” vertelt Frits Rouvoet. Hij kent feilloos de weg tussen de grachten en stegen van het Red Light District. Regelmatig zwaait hij naar een vrouw achter een van de ramen. Er verschijnt een glimlach op hun gezicht als hij langsloopt, ze kennen hem.

Namens stichting Bright Fame gaat Frits regelmatig met vrijwilligers de straat op om in contact te komen met de vrouwen, ze hulp aan te bieden en voor hen te bidden. Deze avond sluiten Mirjam Bikker, Eline Hoogenboom (Villavie Academy) en Joëlle Gooijer-Medema (nummer 5 op de kandidatenlijst en Wethouder in Delft) namens de ChristenUnie aan.

Het is voor Mirjam niet de eerste keer op de Wallen, toch blijven de verhalen en de blikken van de veelal jonge vrouwen achter de ramen aangrijpend. “Ondanks de enorme drukte, voel je de leegte op deze plek. Ik ervaar een heilige woede over het feit dat in ons vrije land, waar we het vaak hebben over vrouwenrechten, dit dag na dag gebeurt en hier zelfs toeristen voor naar ons land komen. Het zorgt voor een mengeling van schaamte en woede en de diepe wens om hier iets aan te veranderen.”

Stelletjes, groepen jongeren, oude mannen, jonge jongens en soms zelfs gezinnen slenteren langs de ramen. Tijdens gesprekken met de vrouwen sta je aan de andere kant van het raam en met een schuin oog naar buiten kijkend vang je de blikken van de bezoekers. Hun ogen glijden keurend van boven naar beneden. De vrouwen bonzen regelmatig op de ramen, zo waarschuwen ze elkaar, vertelt Frits. Het is verboden om foto's te maken, maar veel toeristen hebben

“Hoe kan het dat wij het accepteren dat vrouwen naamloze objecten worden waar iedereen mee mag doen wat ze willen?”

daar lak aan. “Hoe kan het dat wij het accepteren dat vrouwen naamloze objecten worden waar mensen mee mogen doen wat ze willen?” vraagt Mirjam zich af. “Dat is beneden de waardigheid van een mens.”

De vrouwen zijn vaak heel eenzaam, vertelt Frits. “Ze komen uit andere landen en hebben hier niets, geen familie en geen ander netwerk. Ze vinden het fijn om even een praatje te maken.” Medewerkers en vrijwilligers van Bright Fame bouwen een band op met de vrouwen door regelmatig langs te lopen en ze uit te nodigen voor koffie, een maaltijd of bijvoorbeeld een dansworkshop. “Het raakt mij dat het evangelie ook juist op een plek als de Wallen zo'n kracht heeft. Wij hebben daar politiek gezien aan bij te dragen, in de wetsvoorstellen die we doen en de maatregelen die we treffen” vindt Mirjam.

“NEDERLAND IS NAÏEF GEWEEST”

Wat er achter die verleidelijke en zelfverzekerde blik schuilgaat, is voor buitenstaanders gissen. De echte verhalen kent bijna niemand. Maar wie dicht in de buurt komen bij de echte verhalen, zijn de hulpverleners en veldwerkers. Om beter zicht te krijgen op de stand van zaken rondom prostitutie en mensenhandel, gaat Mirjam op een vrijdagavond met hen en verschillende experts in gesprek.

Het Leger des Heils ontvangt Mirjam en de deskundigen in het Meeting Point, midden in het Wallengebied. “We horen graag wat jullie zien en meemaken,” begint Mirjam de avond. “Het delen van die ervaringen is belangrijk, we willen graag weten wat wij als ChristenUnie voor jullie en deze vrouwen kunnen betekenen.” Volgens de deskundigen gaat er veel mis vanwege het huidige beleid en de handhaving ervan. “In 2000 hebben we in Nederland een systeem gecreëerd dat uitging van de mondige, zelfstandige sekswerker. Maar in feite hebben we een machine gemaakt voor niet-zelfstandige vrouwen uit het buitenland. Het aantal Nederlanders dat in de prostitutie werkt,

is sindsdien verminderd” vertelt Tessa van het Scharlaken Koord. Goed beleid maken voor legale prostitutie is bijna niet mogelijk, klinkt het vanuit de experts. “Veel vrouwen zijn verstandelijk beperkt.” Volgens de hulpverleners aan tafel zijn het niet altijd krachtige vrouwen die vrijwillig hun geld verdienen met seks.

De meeste vrouwen die werkzaam zijn in de legale en illegale prostitutie komen uit het Oostblok of uit Latijns-Amerikaanse landen en spreken geen Nederlands. “Het beleid wordt gemaakt door Nederlandse vrouwen die vrijwillig gekozen hebben voor hun werk, de andere vrouwen komen niet aan tafel” weet Mirjam. “Maar wie willen wij dan beschermen? Al die duizenden vrouwen die niet vrijwillig in de prostitutie belanden of die ene die er zelf voor kiest?” vraagt een van de maatschappelijk werkers van het Leger des Heils zich aangedaan af. “Bovendien is het veel te makkelijk om in de prostitutie te belanden”, vervolgt ze. “Als de vrouwen eenmaal in Nederland zijn, een paspoort hebben en 21 jaar zijn, mogen ze een raam huren. De meeste vrouwen weten niet waar ze aan beginnen.”

“Ik denk dat we in Nederland heel naïef zijn geweest”, beaamt Mirjam. Je belandt niet zomaar vrijwillig in de prostitutie, juist daarom is beleid maken zo lastig volgens de medewerkers van het Scharlaken Koord. “Sommige vrouwen zeggen dat ze het vrijwillig doen, omdat ze geld voor hun kinderen verdienen. Als je het vanuit dat

oogpunt bekijkt, doen ze het vrijwillig." En: "Er zijn zelfs vrouwen die met schroom vertellen dat hun moeder hun pooier is." De veldwerkers en deskundigen zijn het erover eens dat geld een grote drijfveer is voor jonge vrouwen. "Prostitutie is geen werk, het is armoede."

ONZICHTBARE PROSTITUTIE

Terwijl het huidige beleid rondom prostitutie in Nederland volgens de experts lijkt te rammelen, neemt de illegale prostitutie toe. "Legale prostitutie lijkt af te nemen, terwijl het illegale circuit lijkt te groeien." In 2021 werd een Amsterdamse vrouw opgepakt, ze had 1600 adressen in haar telefoon van prostituees en mensen die het mogelijk

maakten om illegaal als sekswerker actief te zijn. De vrouwen verbleven niet langer dan een week op dezelfde plaats, ze trokken van appartement naar appartement.

Dit verhaal haalde het nieuws, maar het is een nieuwe manier van prostitutie die volgens de experts misschien nog wel een groter probleem vormt, vooral omdat er geen zicht op is. "We zien een explosie van illegale prostitutie van vrouwen die in verschillende gebieden werken." Het Scharlaken Koord probeert contact te krijgen met deze vrouwen, maar dat is ontzettend moeilijk. "Maffia hebben de macht over de appartementen. Dames hebben een contactpersoon en reizen door de hoofdsteden van Europa van het ene naar het andere appartement."

Eenmaal in het circuit, is het voor vrouwen vrijwel onmogelijk om eruit te komen. "Ze denken vaak dat het voor vier weken is, maar voor je het weet zit je hier jaren en dan zit je vast." De gevangenis is niet alleen het geld, het is ook de psychologie, vertellen de experts. "Op een gegeven moment weet je niet meer hoe je het leven anders kunt leiden." In Nederland is huisprostitutie legaal, dit maakt deze illegale mensenhandel mogelijk. Zowel de experts als Mirjam pleiten voor een verbod op huisprostitutie.

"Daarnaast moeten we het probleem ook aan de voorkant aanpakken. Het is triest dat Britten hiervoor naar Nederland komen." Graag ziet Mirjam meer draagvlak voor die mening in de Tweede Kamer. "Er wordt onmiddellijk voor het toerisme gevreesd als het over dit thema gaat." Deze vorm van toerisme en de criminaliteit op het gebied van mensenhandel moeten aangepakt worden, maar het welzijn van de vrouwen staat voorop. "We moeten het dragelijk en zo veilig mogelijk maken voor de vrouwen die er eenmaal in zitten", vindt Mirjam. Voor het welzijn van de vrouwen blijft ze zoeken naar medestanders in de Tweede Kamer. De strijd tegen prostitutie en mensenhandel zal hoog op het prioriteitenlijstje van Mirjam en de ChristenUnie blijven staan.

"Er zijn zelfs vrouwen die met schroom vertellen dat hun moeder hun pooier is"

Bij Tot Heil Des Volks (THDV) kiezen we ervoor om kwetsbare mensen te zien. Een kopje koffie en een maaltijd in de inloop, een luisterend oor of hulp bij een praktische vraag.

THDV werkt in Nederland met kwetsbare mensen: mensen die dakloos zijn, kinderen in armoede, mensen in prostitutie en mensen die te maken hebben met verslaving. **We bouwen aan de relatie en geven niet op. Dat doen we omdat we geloven dat Jezus echte vrijheid geeft.**

Een ontmoeting met Hem zet alles op zijn kop en en zet ons in beweging om de ander echt te zien. **Help jij ook mee om de ander écht te zien?**

THDV • info@thdv.nl • T (020) 344 63 10 • IBAN NL34INGB0000104944

Scan de QR-code en steun het werk van THDV met een gift.

THDV.NL/ONTMOET MIJ

iDNA
MAAKT JE ZICHTBAAR

IN JANUARI START DE OPLEIDING:
CONTEXTUEEL COACH

- > ZELFSTANDIG LEREN COACHEN
- > COACHEN EN MANAGEN VANUIT DE CONTEXTUELE BENADERING
- > LEER MOTIVEREN EN INSPIREREN

2 JAAR DURENDE OPLEIDING
TE VOLGEN IN DRACHTEN OF GORINCHEM

MEER INFORMATIE EN AANMELDEN OP:

iDNA-SCAN.NL/OPLEIDING

**30 DAGEN
GEBED**
VOOR DE MOSLIMWERELD

11 MAART - 9 APRIL 2024

Bid mee voor de moslimvolken die het Goede Nieuws nog nooit hebben gehoord.

FRONTIERS.NL/30DAGEN

LAAT **VERVOLGDE** KINDEREN NIET ALLEEN STAAN

Wereldwijd worden kinderen bedreigd en vervolgd omdat ze uit een christelijk gezin komen. Dat gaat veel verder dan gepest worden door leeftijdsgenootjes. Zelfs leraren doen er aan mee. Discrimineren, vernederen en structureel lagere cijfers geven dan wat ze verdienen. Vervolging trekt vaak lange en diepe sporen in kinderlevens.

Open Doors helpt vervolgte kinderen. Bijvoorbeeld met veilige scholen waar ze in alle rust mogen spelen, leren en groeien.

**MET 21 EURO HELPT U
ÉÉN KIND VOOR DRIE
MAANDEN NAAR SCHOOL**

 Open Doors

WORD DONATEUR!

Het Wetenschappelijk Instituut is de denktank van de ChristenUnie.
We zijn schatbewaarders van de christelijk sociale denktraditie én schatgravers
naar nieuwe denkers en ideeën voor de sociale kwesties van deze tijd.

Om politici van de ChristenUnie te blijven inspireren met vernieuwende en verdiepende publicaties en bijeenkomsten hebben we uw steun hard nodig. Juist nu!
Steun ons vanaf 4 euro per maand en ontvang het donateursblad Groen en een uitnodiging voor activiteiten zoals de jaarlijkse Groenlezing.

wi.christenunie.nl/word-donateur

wi
Wetenschappelijk
Instituut
ChristenUnie

Wat kun je
nog meer
doen?

De ChristenUnie bestaat uit meer dan 25.000 leden, honderden volksvertegenwoordigers en duizenden mensen die de partij steunen in vorm van gebed of een gift. Hier zijn we dankbaar voor. Er zijn ook andere manieren om betrokken te zijn. Hier een aantal opties, die wat minder bekend zijn, maar zeker de moeite waard!

Partijnetwerken

De ChristenUnie wil een vereniging zijn waar verbondenheid én het samen zoeken naar wijs beleid voor ons land, een gezamenlijke missie is van alle leden. Hiervoor kent de partij onder andere partijnetwerken. Deze zijn gericht op ontmoeting en op visie- en ideevorming. De netwerken organiseren bijeenkomsten, kunnen de bestuurders en commissies van de partij adviseren of zijn een klankbord voor de partij.

Kijk op christenunie.nl/netwerken welke netwerken actief zijn en hoe je mee kunt doen.

Opleidingscentrum

Wil je de partij beter leren kennen of aan je politieke vaardigheden werken? Ons Opleidingscentrum heeft een breed cursusaanbod voor iedereen die de ChristenUnie een warm hart toedraagt. Van lid of geïnteresseerde tot actief politicus en bestuurder. Dat kan zijn in de vorm van cursusbijeenkomsten, online leren en leren in de praktijk of een mix daarvan.

Bekijk het actuele aanbod op christenunie.nl/opleiding.

Business Network

Meerdere keren per jaar komen ChristenUnie ondernemers, professionals werkzaam voor en met ondernemers, en ZZP'ers bij elkaar. Het Business Network heeft jaarlijks 2 evenementen en is vrij toegankelijk voor ChristenUnie leden, introducees en sympathisanten. De focus ligt op ontmoeting van elkaar, op een inspirerende locatie, met een plenaire activiteit, en naderhand een gezellige netwerkborrel. Er worden geregeld inspirerende sprekers uitgenodigd uit het bedrijfsleven, de politiek of kennisinstellingen.

Kijk hoe je als ondernemer kunt aansluiten op christenunie.nl/ondernemers.

Leer ons zó onze dagen tellen,
dat wij een wijs hart verkrijgen.

Keer terug, HEERE, hoelang nog?
Laat het U berouwen over Uw dienaren.

Verzadig ons in de morgen met
Uw goedertierenheid, dan zullen wij juichen
en verblijd zijn, tijdens al onze dagen.

Verblijd ons overeenkomstig de dagen
waarin U ons verdrukt hebt, overeenkomstig de
jaren waarin wij het kwade gezien hebben.

Laat Uw werk aan Uw dienaren gezien worden,
Uw glorie over hun kinderen.

De lieflijkheid van de Heere, onze God, zij over ons;
bevestig het werk van onze handen over ons,
ja, het werk van onze handen, bevestig dat.

Psalm 90:12-17

ChristenUnie

christenunie.nl